

کتاب کامل الزیارات

ابن قولویه قمی (متوفی ۳۶۸ هجری قمری)

به کوشش:

محمد مهدی رضایی

سرشناسه: ابن قولویه، جعفر بن محمد، - ۳۶۸ ه. ق

عنوان قرارداد: کامل الزیارات، فارسی، برگزیده

عنوان و نام پدیدآور: منتخب کامل الزیارات / ابن قولویه قمی؛ به کوشش محمد مهدی رضایی، [به سفارش] ستاد مرکزی اربعین کشور، کمیته فرهنگی و آموزشی.

مشخصات نشر: تهران؛ مشعر، ۱۳۹۵.

مشخصات ظاهری: ۹۶ ص.

شابک: 978-964-540-658-3

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: کتاب حاضر منتخبی از کتاب کامل الزیارات تألیف جعفر بن محمد ابن قولویه است.

موضوع: حسین بن علی علیه السلام، امام سوم، ۴-۶۱ ق -- زیارت نامه ها

موضوع: Hosayn ibn Ali, Imam III, 625-680 -- Ziyarat-namah

موضوع: حسین بن علی علیه السلام، امام سوم، ۴-۶۱ ق -- احادیث

موضوع: Hosayn ibn Ali, Imam III, 625-680 -- Hadiths

موضوع: زیارت نامه ها

موضوع: *Ziyarat-namah (Prayers for visiting shrine)

موضوع: احادیث شیعه -- قرن ۴ ق.

موضوع: Hadith (shiites) -- Texts -- 10th century

موضوع: زیارت نامه ها

موضوع: *Ziyarat-namah (Prayers for visiting shrines) -- Imam (shiites)

شناسه افزوده: رضایی، محمد مهدی، ۱۳۵۱ -

شناسه افزوده: حسن زاده، گلشن مجید، ۱۳۴۷ -، ویراستار

شناسه افزوده: ایران وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه، ستاد مرکزی اربعین حسینی کشور، کمیته فرهنگی و آموزشی

رده بندی کنگره: ۱۳۹۵

موضوع: الف ۱ / ۲۷۱ BP

منتخب کامل الزیارات

جعفر بن محمد ابن قولویه قمی	مؤلف:
محمد مهدی رضایی	به کوشش:
مؤسسه فرهنگی هنری مشعر	ناشر:
چاپخانه مشعر	چاپ و صحافی:
اول - تابستان ۱۳۹۵	نوبت چاپ:
۳۰۰۰ نسخه	شمارگان:
۴۰۰۰ تومان	بها:

ISBN: 978-964-540-658-3

شابک: ۳-۶۵۸-۵۴۰-۹۶۴-۹۷۸

مراکز پخش و فروشگاه های مشعر:

تهران: تلفن: ۰۳-۶۴۵۱۲۰۰۳ / قم: تلفن: ۰۲۵-۳۷۸۳۸۴۰۰

پیشگفتار

زیارت، رایتِ پیمان است، پیمانی که در روزِ حساب، میان خداوند و فرزندان آدم علیهم السلام، بر محورِ محبت و دوستی و عشق بسته شده است؛ زیارت، همان حکایت عاشقانی است که به بر میثاق خود با معشوق ازلی، باقی ماندند در جامِ جم هستی را به جحیم شرک و کفر و ستم نبالودند.

زیارت، پیمان با پاکان است، پاکانی که در معرکه شهادت، عزت طلبی و هدایت و جهاد با جهل و تباهی پا نهادند و پیمانه وجود را از باده وصال، گلگون ساختند؛ آنان که از سر جان برخاستند و به سر دوست بار یافتند.

زیارت، تجدید عهدی است با راویان انسان نورانی و نورانیت انسان که به ملکوت معنا رسیدند و سرانجام در حماسه بازسُرایی پیمان خود، جان

خویش را در جهادی عظیم، تقدیم و تسلیم کردند.

زیارت، حرکت، عزیمت، اظهار عشق، ارادت و ایمان توأم با حاجت و طلب زائر در پیشگاه امر الوهی و قدسی و متعالی است با هر آن که و هر آن چه واسطه و محمل فیض امر الوهی و قدسی و متعالی قرار گرفته.

زیارت، رابطه صمیمانه، معاشرت، مراودت و نشئه حضور خاضعانه و عاشقانه زائر در بارگاه ضیافت امر الوهی و تجلیات آن است.

معنوی، سکوت ندبه و شوق معنوی زائر در راه ورود و حضور در پیشگاه «او» می باشد. این رمز، اشارت، بشارت و آیتی زنده از «او» در جان ما بیدار می کند و روح ما را در حریم «او» به اهتزاز درمی آورد.

زیارت، تجلی گاه مودت و محبت برای رسول مهربانی و پیام آور محبت و انسانیت و هدایت و جلوه گاه دوستی و تولای آل الله و پیروان از دشمنان پاکی ها و انسانیت و حضور عاشقانه در پیشگاه اولیای الهی است.

جهان زائران همواره سرشار از نشاط معنوی و روحانیت بوده است و برکات معنوی فراوانی را به همراه دارد. به همین جهت اولیای الهی، خود به

تعلیم محبان و عاشقان این کوی
 پرداختند و با تربیت انسان‌های بزرگ
 و به ودیعت گذاشتن تراث جاودان در
 ایجاد جریان و فرهنگ زیارت، به نیاز
 اساسی انسانی پاسخ دادند. آنان فرصت
 ظرفیت‌های بی‌بدیلی را برای استمرار
 جریان حق و راه انبیا و اولیای الهی
 یعنی راه رستگاری و تعالی - خلق
 کردند و همواره و همیشه با طراوت
 و نورانیت به نظیر، شادمانی معنوی و
 حرکت الهی الله و مرکزیت توحید را در
 کانون حرکت شری روشن و پرنور
 نگه داشتند.

یکی از غنی‌ترین و معتبرترین
 گنجینه‌های جاودانه در جهان اسلام،
 مجموعه ارزشمند، فخر گران‌سنگ
 «کامل‌الزیارات» اثر عالم متأله، ابن
 قولویه قمی می‌باشد که بخش اعظم
 آن در فضایل و آداب زیارت حضرت
 سیدالشهدا علیه السلام است.

کمیته فرهنگی و آموزشی اربعین به
 منظور بسط و ترویج فرهنگ زیارت
 و با توجه به حضور صدها هزار
 زائر از محبان اهل بیت علیهم السلام از جمهوری
 اسلامی ایران در مراسم باشکوه اربعین
 حسینی علیه السلام در صدد برآمد با انتخاب
 بخش‌هایی از این کتاب ارزشمند و

ترجمه روان، اثر حاضر را تدوین و در اختیار زائران ارجمند قرار دهد. این مهم با الطاف و مدد الهی و با اهتمام و تلاش ارزنده جناب حجت الاسلام والمسلمین محمدمهدی رضایی و با هدایت، راهنمایی و نظارت جناب استاد حجت الاسلام والمسلمین محمداقرا پورامینی به ثمر نشست و این کتاب تهیه و تدوین گشت.

لازم است از زحمات و تلاش‌های جناب دکتر حمید مروجی در پیگیری و اجرای طرح و مؤلف محترم، جناب حجت الاسلام والمسلمین رضایی و از راهنمایی‌ها و معاضدت‌های جناب حجت الاسلام والمسلمین پورامینی و همه کسانی که در آماده‌سازی، تهیه و تدوین این اثر تلاش کردند، تقدیر و تشکر نمایم.

کمیته فرهنگی و آموزشی
اربعین حسینی
۴۲۸ / ۱۳۹۵

فهرست مطالب

۱۳	این مجموعه
۱۷	بخش اول: مرثیه شهادت
۱۹	محبوب صبر
۲۰	صبر می‌کنیم
۲۰	شما کشته می‌شوید
۲۲	خوشا این خاک!
۲۳	بال شکسته فطرس
۲۴	در دانه هستی
۲۵	بوسه بر جای شمشیرها
۲۶	اسوه ابدی
۲۷	چه کسی، چه پرسید؟
۲۸	بخش دوم: فصل سوگواری
۳۱	مصیبت عظمی
۳۵	مزد حق شناسی
	فرشتگان عزادار
۳۶	اشک آسمان
۳۶	نوحه خوانی جن
۳۸	کبوتران نفرین می‌کنند
۳۹	گریه امان
۴۰	مگر برای حسین علیه السلام
۴۰	به قدر بال مگس
۴۲	جرعه‌های عطشناک
۴۲	یعقوب کربلا
۴۳	اندوه شادی بخش

۴۵	بخش سوم: در کوی جانان
۴۷	پیامبران، اذن زیارت می طلبند
۴۹	زائران شب و روز
۵۰	دعای امام صادق علیه السلام در حق کربلایی ها
۵۲	فاطمه علیها السلام هم می آید
۵۳	فرشتگان دعاگو
۵۳	حق بزرگ خداوند
۵۴	پاداش بی کران
۵۹	در سایه سار عرش
۶۰	حسرت به دل!
۶۱	عقوبت زیارت نرفتن
۶۲	این سفر، تفریحی نیست
۶۳	نروید، بهتر است
۶۳	ایسته های زیارت
۶۵	پای پای پ آبله
۶۶	وعددهای الهی
۶۶	قدم، بهشت
۶۷	ای زار زار و دم
۶۸	قبه های نور
۶۹	روزهای ماندگار
۶۹	همسفره اهل بیت علیهم السلام
۷۰	چهل سال زودتر
۷۰	برای شهرت، نه!
۷۱	خداوند به شما می نازد
۷۳	تولد دوباره
۷۴	محبوب ترین
۷۴	عرش دیدار
۷۵	ساکن «علیین»
۷۵	فراوان زیارت کن!
۷۶	بر یکدیگر سبقت بگیرید
۷۶	عبور از پل گناه
۷۷	بهتر از بیست حج
۷۸	دریای رحمت
۷۸	معرفت داشته باشیم
۷۸	در مرکز توجه خدا

۷۹	شفاعت زائر.....
۸۰	پس عبرت بگیرید.....
۸۱	عنایت خاص.....
۸۱	ادب عاشورا.....
۸۴	ندای نیمه شعبان.....
۸۴	آرزوی رستگاران.....
۸۵	شست و شویی کن و آنگه.....
۸۶	مهمان، نه صاحب خانه.....
۸۶	نقص ایمان.....
۸۶	عباد دوری کنید!.....
۸۷	محرم مباش!.....
۸۷	از راه دور.....
۸۸	سلام بر حسین (ع).....
۹۱	بخش چهارم: خاک قدسی.....
۹۳	سریه مهر.....
۹۳	این جا دعا مستجاب می شود.....
۹۵	کامش را با تربت بردار.....
۹۵	درمان هر درد.....

این مجموعه

دینر پیش از، گزیده روایاتی است که در فضیلت و آداب زیارت امام حسین علیه السلام نقل شده‌اند. این روایات از کتاب شریف «کامل الزیارات»، تألیف ابوالقاسم جعفر بن محمد بن قولویه قمی، معروف به «ابن قولویه» کنش شده و در چهار بخش «مژده شهادت»، «فصل سوگواری»، «در کوی جانان» و «خداک قدسی» سامان گرفته است. شابسه است در این جا، اندکی با کتاب کامل الزیارات و پیش از آن، با مؤلف بزرگ و دانشمند آن آشنا شویم. جعفر بن محمد بن قولویه، در شهر مقدس قم و در خاندانی یکسره اهل علم و تقوا چشم به جهان گشود و یکی از چهره‌های

۱. کامل الزیارات ابوالقاسم جعفر بن محمد بن قولویه قمی، تحقیق: شیخ جواد قیومی، مؤسسه نشر اسلامی، چاپ ششم، ۱۳۹۳.

شاخص و زُوات مورد اعتماد و موثق شیعه در قرن چهارم هجری است. وی نخست نزد پدر و برادر بزرگوارش که از عالمان عصر خود بودند، شاگردی کرد و آن گاه در محضر درس استادان بنام و مبرزِی چون شیخ محمد بن یعقوب کلینی، صاحب کتاب گران ارج «الکافی»، به تکمیل اندوخته‌های علمی خود پرداخت. بهره‌گیری طولانی مدت از خرمن معارف عالمان و محققان اصیل، وی را به چنان مرتبه علمی نائل کرد که خود توانست به تألیف کتاب‌های حدیث مشغول شود و کرسی تعلیم و تدریس برپا کند و شاگردانی فرهیخته، مانند شیخ مفید را در مکتب علمی خود پرورد.

کتاب «کامل الزیارات» که در موضوع زیارات پیامبر و خاندان مطهرش علیهم السلام تألیف شده، تنها کتابی است که از بیان تألیفات متعدد ابن قولویه، برجای مانده و به دست ما رسیده است. این کتاب در طول صدها سال، منبعی استوار و معتبر برای نقل روایات و توثیق راویان بوده و مجموعه‌های بزرگ حدیثی شیعه هیچ گاه از استناد به آن و نقل روایاتش، بی‌نیاز نبوده‌اند. کامل الزیارات در صد و هشت بخش تنظیم شده است که بیش

از نیمی از آن، یعنی هشتاد و سه بخش، به روایات مربوط به فضیلت و آداب زیارت سیدالشهداء علیه السلام اختصاص دارد.

عالم جلیل القدر، ابن قولویه قمی، پس از سال‌ها تلاش علمی و عملی برای حفظ و گسترش روایات اهل بیت عصمت علیهم السلام در جهت احیای مذهب حق، در سال ۳۶۸ ق. به دیدار معبود شتافت و با مطهرش در کاظمین، در ضلع شرقی رواق کاظمیه، به خاک سپرده شد.

مقدمه را با تذکر این نکته به پایان می‌بریم که علیه السلام از ما زیارت باری به هر جهت به هر شکل نخواسته‌اند، بلکه برای آن سرایید و آدابی را تعریف کرده‌اند که اگر انسان بخواهد زیارتی مفید و تأثیرگذار در زندگی و رفتار خود داشته باشد، باید به آنها عمل کند. شناخت شخصیت زیارت‌شونده و آشنایی با خط فکری و عملی او، از مهم‌ترین این شرایط است. زائر امام حسین علیه السلام باید به درستی متوجه باشد که چه کسی را زیارت می‌کند و بداند که اعلام حمایت از امام حسین علیه السلام بیزاری از چه کسانی را در پی دارد و به سوی حسین علیه السلام رفتن، پشت کردن به خط و مرام چه کسانی است و در کنار فرزند شهید فاطمه علیه السلام قرار گرفتن،

چه تکلیفی را بر دوش انسان می‌گذارد
و گرنه، زیارت بدون این شناخت‌ها
و یادآوری‌ها، چون آگاهانه و عارفانه
نیست، ارزش چندانی ندارد و نمی‌توان
انتظار داشت که آثار و ثواب‌های وعده
داده شده را به دنبال آورد.

از خدای تعالی می‌طلبیم که جان
و دل ما را بیش از پیش، از محبت و
معرفت حسین بن علی علیه السلام سرشار نماید
و توفیق‌مان دهد که آن حضرت را آن
گونه که شایسته است، زیارت کنیم و
از زیارت حضرت سیدالشهداء علیه السلام، بهره
کامل ببریم.

ملتمس دعا

محمد مهدی رضایی

